

Змістовий модуль 1. Агреговані показники. Кейнсіанська модель макроекономіки

ТЕМА 2 МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНИХ РАХУНКІВ

Лекція 2: Показники функціонування економічної системи

Розробив
к.е.н., доцент Макуха С.М.

Питання лекції:

- 1. Вплив цін на макроекономічні показники
- 2. ВВП і суспільний добробут
- 3. Офіційна та тіньова економіка

Мета заняття:

- *Вивчити механізм впливу цін на макропоказники.*
- *Розкрити сутність номінального та реального ВВП.*
- *З'ясувати взаємозв'язок ВВП та суспільного добробуту.*
- *Проблеми виникнення, вимірювання та механізм подолання тіньової економіки.*

1 питання

Вплив цін на макроекономічні показники

Співвідношення між ВВП, ЧНП, NI, PI, DI

- **ВВП (валовий національний продукт)**
 - амортизація (D)
- **ЧНП (чистий національний продукт)**
 - непрямі податки на підприємницький сектор
- **NI (національний дохід)**
 - внески на соціальне страхування
 - податок на прибутки корпорацій
 - нерозподілені прибутки корпорацій
 - + трансфертні платежі
- **PI (особистий дохід)**
 - індивідуальні податки
- **DI (дохід, яким розпоряджаються)**

Номінальні та реальні показники

Номінальний
ВВП

Індекс
цін

Реальний
ВВП

$$\text{Номінальний ВВП} = \sum p_1 q_1$$

$$\text{Реальний ВВП} = \sum p_0 q_1$$

p_0 - ціна певного товару в базисному році

p_1 - ціна певного товару у поточному році

q_1 - обсяг виробництва товару в поточному році

Реальний ВВП

$$\text{РеальнВВП} = \text{номінВВП} / I_{ц}$$

Індивідуальний індекс цін

$$I_{ці} = \frac{P_1}{P_0}$$

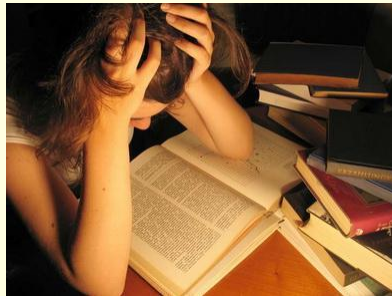
P_1 - ціна певного товару у поточному році

P_0 - ціна певного товару в базисному році

Дефлятор ВВП

- ціновий індекс, створений для виміру загального рівня цін на товари і послуги (споживчого кошику) за певний період в економіці.

Інфлювання (збільшення) і дефліювання (зменшення) - коригування (зміна) реальної величини створеного за певний час ВВП.

Висновки по першому питанню:

1. В економічній практиці використовують номінальні та реальні показники.
2. Динаміка цін значно впливає на макроекономічні показники.
3. Коливання цін враховується за допомогою інфлювання та дефлювання.

2 питання

ВВП і суспільний добробут

Нові макроекономічні показники

1.

• *чистий економічний добробут*

2.

• *індекс людського розвитку*

3.

• *індекс економічної свободи*

4.

• *індекс глобалізації*

1.

- **Чистий економічний добробут**

Уільям Нордхаус

американський економіст. доктор філософії Масачусетського технологічного інституту.

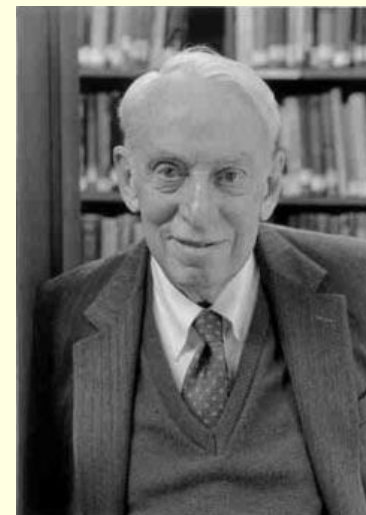
31 травня 1941 г.

Джеймс Тобін

американський економіст,
лауреат Нобелівської премії з економіки
Народився 5 березня 1918 р.

Помер 11 березня 2002 р.

23.02.2017 18:25

ВВП не відображає досягнутий рівень добробуту населення тому, що не враховує:

- вартість кінцевих товарів і послуг не проданих і не куплених на ринках;
- зміни у величині вільного часу громадян;
- поліпшення якісних характеристик продукції, що відбувається з часом;
- зміни у розподілі випуску продукції;
- випуск продукції на душу населення;
- витрати, пов'язані із забрудненням довкілля;
- обсяг тіньового сектору

ЧЕД = ВВП

- – негативний екологічний ефект у грошовому вираженні;
- + позаринкова діяльність підприємств у грошовому вираженні;
- + результати тіньової економіки з виробництва благ (грошове вираження);
- - результати тіньової економіки з виробництва анти благ (грошове вираження);
- + грошове збільшення вільного часу та якості відпочинку;
- - негативні наслідки свавілля монополій та урбанізації.

2.

• *Індекс людського розвитку*

Індекс людського розвитку (ІЛР) - інтегральний показник, який враховує:

- тривалість життя в країні;
- рівень освіченості населення країни (*грамотність та навчання*);
- ВВП на душу населення.

3.

• *Індекс економічної свободи*

- торговельна політика,
- податкова політика,
- грошова політика,
- потоки іноземних інвестицій та капіталу,
- втручання уряду в економіку,
- банківська система,
- контроль за цінами та заробітною платою,
- власність на економічні ресурси,
- державне регулювання економіки,
- чорний ринок

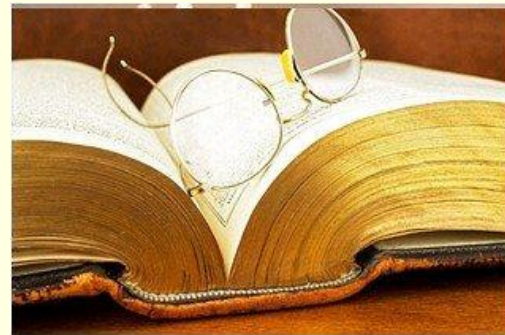
4.

• *Індекс глобалізації*

- *рівень економічної інтеграції*
- *персональні контакти*
- *поширення сучасних технологій*
- *ступінь участі країни у міжнародних зв'язках та діяльності міжнародних організацій.*

Висновки по другому питанню:

1. ВВП не відображає досягнутий рівень добробуту населення.
2. Для більш коректної оцінки рівня добробуту використовують узагальнений показник рівня добробуту.

3 питання

Офіційна та тіньова економіка

Обсяги тіньової економіки у світі (% у ВВП)

Канада, Франція – 5-8%,
Норвегія, Швеція – 6–7%,
США – 8–12%,
Чехія – 18%,
країни Африки та Латинської Америки – 30%,
Україна – понад 35% від ВВП.

Сфери тіньової економіки

Неофіційна
економіка

Фіктивна
економіка

Підпільна
економіка

Причини тінізації економіки в Україні

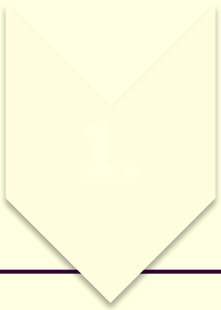
• соціально-економічні;

• політичні;

• правові;

• морально-етичні

- соціально-економічні;

- низький рівень доходів;
- соціальна несправедливість та нерівномірність розподілу доходів;
- стан економіки країни;
- кризові явища;
- недосконалість податкової системи.

- політичні;

- політична нестабільність;
- бюрократія та “паперова тяганина”;
- корупція;

•правові;

- недосконале законодавство;
- незначна відповідальність за скоєння економічних правопорушень.

• морально-етичні

- ставлення до тіньової діяльності

Шляхи детінізації економіки України

- - легалізація вже існуючого тіньового сектору;
- - стимулювання підприємницької діяльності;
- - застосування ефективних адміністративних та каральних заходів;
- - подолання корупції;
- - зміна фіскальної політики.

Методи вимірювання тіньової економіки

1

- Мікрометоди (прямі методи)

2

- Макрометоди (непрямі методи)

1

- Мікрометоди (прямі методи)

- *Метод товарних потоків;*
- *Математичні моделі;*
- *Опитування населення та експертів;*
- *Вибіркові обстеження;*
- *Аналіз записів податкових книг.*

2

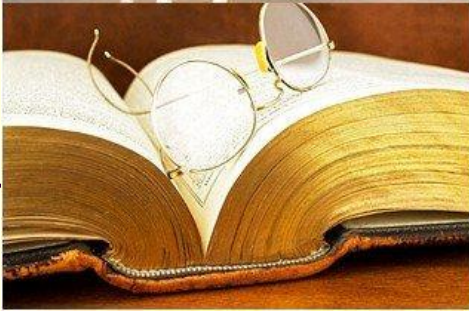
- **Макрометоди (непрямі методи)**

- 1) обстеження домашніх господарств і окремих їх членів;
- 2) змішані обстеження домашніх господарств і підприємств приватного сектору та їх власників.

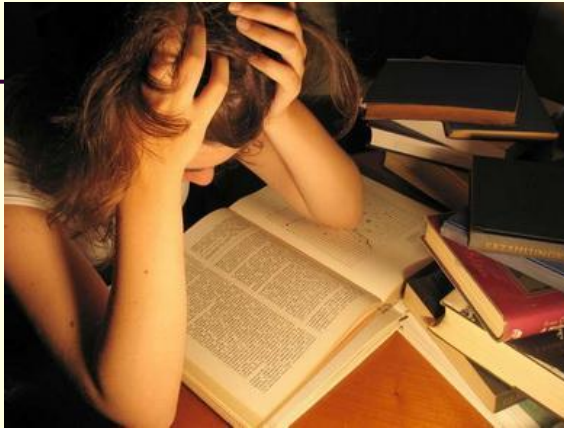
Непрямі методи

- - результати державного контролю;
- - висновки незалежних аудиторських та консалтингових фірм;
- - перевірки не декларованої зайнятості;
- - аналіз відношення витрат і вартості продукції в державному і приватному секторах;
- - аналіз зайнятості у професіях із регулярним додатковим доходом
- - спеціальні опитування (про чайові, подарунки, купівлю товарів і послуг без оформлення, на неорганізованому ринку);
- - аналіз монетарних показників;

Висновки по третьому питанню:

1. Тіньова економіка – об'єктивне явище.
2. На практиці використовуються різні методи оцінки обсягів тіньової економіки.

Кінець заняття

